

“La indústria és absolutament vital”

Es pot salvar encara el teixit productiu tradicional valencià?

—Sens dubte, i per moltes raons. Primera, perquè són empresaris que duen molts anys al sector i el coneixen molt bé. El que passa és que s’han d’adaptar a un entorn que és diferent del que teníem fa vint o trenta anys. Què suposa en aquests moments la globalització i l’entrada de la Xina com a gran productor? Que no podem competir en preus. El que hem de fer és mantenir la nostra xarxa comercial o crear-la quan no n’hi haja, ja que el

Aurelio Martínez, president de l’Institut de Crèdit Oficial (ICO) i catedràtic d’Economia Aplicada a la Universitat de València, és un dels economistes més prestigiosos del País Valencià. En aquesta entrevista, insisteix en la necessitat de cercar mecanismes per millorar la productivitat empresarial. “Si no ho fem, ho tindrem difícil”, alerta.

gran problema de moltes de les nostres empreses és que no tenen vies de comercialització, i apostar per la marca pròpia i pel disseny. Està tot inventat i els principals empresaris dels sectors tradicionals ja n'estan mentalitzats. Hem de tenir en compte també que determinats processos de la producció s'han de traure fora. No queda cap més remei que internacionalitzar-se. Una prova que hi ha futur és que moltes empreses dins dels sectors tradicionals estan funcionant bé. Per exemple, el calcer està en crisi, però hi ha una sèrie d'empreses que van bé. El que no es pot fer, i em sorprèn llegir-ho, és afirmar que com que hi ha sectors que no tenen futur, s'ha de canviar d'estructura productiva. Si els nostres empresaris saben fer tèxtil, com es poden posar a fer software de la nit al matí? Si tu tens empresaris i mà d'obra qualificada en una sèrie de sectors, s'han d'aprofitar.

—Vostè ha insistit reiteradament que el gran problema de l'economia espanyola és el seu baix índex de productivitat. Es pot millorar?

—És difícil, però s'ha de fer perquè ens juguem el nostre futur industrial. Totes les mesures de productivitat i de competitivitat són a llarg termini. Reunir la massa crítica necessària en les indústries de la informació requereix anys d'inversió en els sectors de tecnologies de la informació fins que la societat els haja absorbit. Ara bé, també s'ha de desenvolupar el capital humà, s'ha d'apostar per les universitats, pels estudis superiors qualificats, per la formació professional de qualitat, etc. Destinar recursos a l'educació i augmentar la investigació i el desenvolupament són accions fonamentals. L'únic obstacle és que no es tracta només de posar-hi diners, sinó de crear equips d'investigació i de vincular les empreses a les universitats.

—El nou president de la patronal valenciana CEV, José Vicente González, ha posat molt d'èmfasi en aquesta darrera connexió que vostè reclama.

—Es poden gastar anys per crear qual-
sevol cosa que pugui ser d'utilitat per a la indústria. Quin model de vinculació entre la Universitat i l'empresa ens ha eixit bé a la Comunitat Valenciana? L'Institut Tecnològic de la Ceràmica. Per tant, tenim el model. S'han de vin-

“No pot ser que Espanya estiga a la cua d'Europa en despesa educativa i que la Comunitat Valenciana estiga, al seu torn, a la cua d'Espanya”

cular les empreses a la Universitat i que aquesta institució aposte per aquestes línies d'investigació concretes. Fins ara, això no s'està fent.

—El model econòmic de la Generalitat Valenciana ha estat vinculat clarament al sector de l'oci i dels serveis personals. Cal un canvi?

—Si la Comunitat Valenciana i la resta de l'estat no compten amb una indústria raonable i potent, ho tindrem difícil. No podem basar-ho tot en el turisme i en els serveis. Cal una indústria que demande serveis. En tots els països desenvolupats, hi ha una indústria potent sobre la qual se sustenta la resta de l'economia. No es pot fer una aposta exclusivament d'oci i abandonar la indústria, que és absolutament vital per a nosaltres.

—Parla vostè d'un canvi de model. El deute de la Generalitat permet apostar per aquest gir?

—La primera cosa que hauríem de fer és posar-nos d'acord en el diagnòstic, perquè si no, després és molt difícil acordar les mesures a aplicar. Si es nega taxativament que hi ha malaltia, no es pot aplicar després cap remei. Quan parlem de canvi de model, em referesc a un model que estiga més orientat al sector empresarial, que aposte per la investigació vinculada a l'empresa, etc. Coses que són vitals per al futur que se'ns acosta, perquè si no apliquem aquestes polítiques, estem perduts. No pot ser que la investigació que es fa a les universitats no tinga cap suport orientat a les empreses. El problema és que moltes d'aquestes mesures acaben tenint repercussions a molt llarg termini, perquè els fruits de l'educació no les veus en

els eleccions següents. I el que no pot ser és que Espanya estiga a la cua d'Europa en despesa educativa, i que la Comunitat Valenciana estiga, al seu torn, a la cua d'Espanya.

Pel que em comentava de la situació financera de la Generalitat, el gran problema, i ho he dit moltes vegades, és que una part fonamental de la seua capacitat de maniobra se l'ha gastada. En aquests moments, som la comunitat autònoma més endeutada per capita. Què implica que estiguem molt endeutats? Que després tenim menys marge de maniobra per fer coses. Açò és com en una família. Si jo em gaste molts diners comprant-me un pis, després en tindrè pocs per comprar-me un cotxe. Si en anys anteriors, nosaltres ens hem gastat en la Generalitat milers i milers de milions alegrement, ara no tenim diners per donar suport a la nostra indústria.

—Al País Valencià, s'ha produït un fenomen molt nou. La taxa de cobertura (que mesura la relació entre les exportacions i les importacions), que històricament ha estat molt positiva i ha equilibrat la balança de pagaments de l'estat, és ja quasi negativa.

—Això és conseqüència del fet que els nostres sectors d'exportació han tingut problemes i les importacions han crescut, i això es reflecteix en la balança de pagaments. S'ha de fer una aposta molt clara per la indústria.

—Passem a parlar de temes financers. L'estalvi privat valencià es canalitza als sectors productius del País Valencià?

—En primer lloc, hem d'assenyalar que a Espanya, hi ha una taxa d'estalvi que està per damunt de la dels Estats

“Moltes empreses valencianes, en lloc de reinvertir-ne els beneficis, els trauen fora del negoci i els duen a la construcció”

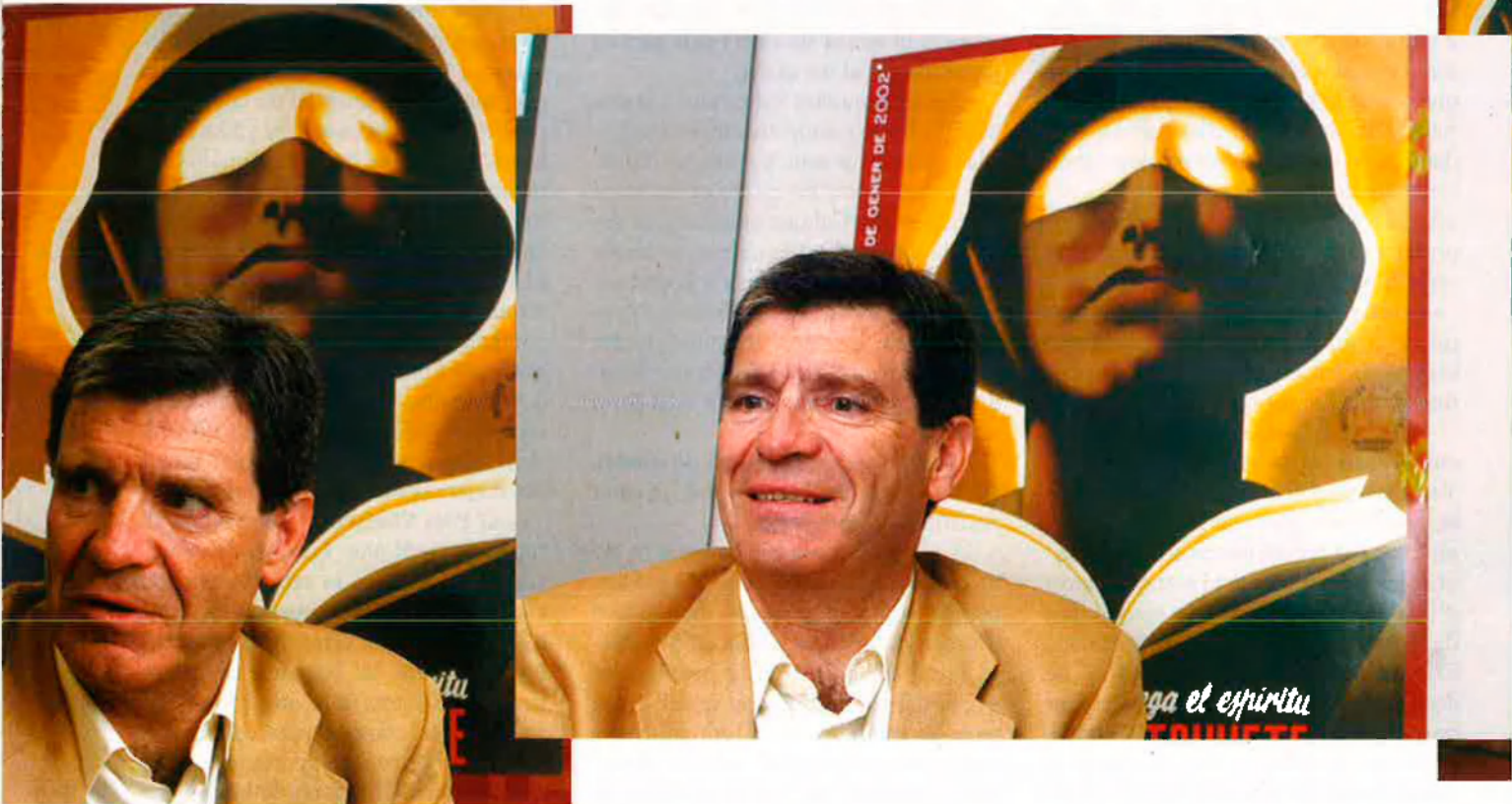
Units i de la mitjana europea. La diferència que hi ha és que les famílies, que eren abans les principals estalviadores, s'ho gasten ara tot en pisos. El problema és que els recursos que necessiten les empreses en aquests moments arriben de l'exterior i per això tenim dèficit en la balança de pagaments. Hauríem d'estalviar més o invertir menys. Una altra cosa és que ara s'està invertint molt en la construcció. L'actual taxa d'inversió

risc. De totes maneres, està tenint un creixement important els dos últims anys. A pesar de tot, no són les xifres dels Estats Units o del Regne Unit. Ací, al final l'empresa necessita finançar-se mitjançant crèdits.

—Hi ha una dependència excessiva del sistema bancari?

—Sí, però tampoc et penses que als empresaris els fa molta gràcia tenir dins del seu consell d'administració una so-

—En la nostra comunitat, hi ha una situació greu. Nosaltres tenim una demanda d'habitatges més sostenible a llarg termini perquè sempre hi haurà europeus que voldran vindre a València pel clima i per les bones condicions ambientals. Això ens obliga a ser molt escrupolosos amb el medi ambient, ja que en el moment que el destrossem, no serem una comunitat agradable com a destinació. En aquest tema, s'ha de ser

en taulell no es pot mantenir. No pot ser que el 53% de la inversió d'aquest país siga en construcció. No té cap sentit. El que tenim, per tant, és un excés d'inversió per culpa de la construcció.

—És possible que amb el sistema financer actual, algunes empreses tinguin problemes per accedir al capital que necessiten per créixer?

—El sistema, desgraciadament, demana garanties.

—Vostè ha denunciat la manca de capital risc, que és un instrument que als Estats Units o al Regne Unit ha estat molt útil per a l'enlairament d'empreses de base tecnològica.

—A Espanya, no hi ha tanta cultura de tenir accions i encara menys de capital

cietat de capital risc. Als empresaris, els agrada tenir llibertat de moviments i fer dins la seua empresa el que lliurement decideixen.

—L'altíssima rendibilitat que s'obté en la construcció limita les inversions en altres sectors?

—Està condicionant moltíssim. Una cosa que està passant a València és que moltes empreses, en lloc de reinvertir els beneficis, els trauen fora del negoci i els duen a la construcció. És inevitable, ja que el model que estem creant és excessivament especulatiu, i això, des d'un punt de vista objectiu, és dolent.

—Hi ha possibilitats de mantenir aquest model a llarg termini?

molt meticulós, i jo crec que s'estan cometent abusos greus de destrossos ambientals, i això, amb el temps, s'acabarà pagant.

—Hi ha una sobrevaloració dels preus dels habitatges?

—Jo sí que crec que hi ha una sobrevaloració de preus important, i això en molts fòrums rep el nom de bombolla especulativa. El president de la Reserva Federal dels EUA, Alan Greenspan, ho ha insinuat per al cas dels Estats Units, es parla també de bombolla al Regne Unit, etc. És un procés prou generalitzat. Les sobrevaloracions sempre s'acaben pagant. Els preus poden caure o, si més no, poden estancar-se en termes nominals i amb la inflació,

caure en termes reals com ja ha passat en altres èpoques a Espanya. En aquest terreny, a nosaltres ens hauria anat bé tenir una política monetària un poc més restrictiva. En qualsevol cas, crec que el procés d'expansió de la construcció continuarà almenys fins al 2006 per diverses raons: perquè els tipus d'interès continuaran baixos i la gent estarà animada per continuar comprant, i perquè l'economia espa-

Torre de guaita

Ramon Tremosa

Peatges i paratges bascos

L'empresa pública basca Bidegi, que gestiona l'autopista A-8 (Bilbao-Biarritz), pretén evitar les cues a les operacions de sortida i tornada d'aquest estiu. Així, han establert un centre de control prop de Zarautz on es recullen les imatges de 31

JORDI PLAY

càmeres desplegades entre aquesta població i la frontera francesa, que informaran en temps real de la situació del trànsit en aquesta via. L'empresa basca podrà conèixer amb detall on es formen les caravanes, fet que permetrà prendre mesures extraordinàries convenientes per donar fluïdesa al trànsit: si es detecten retencions de més de cinc minuts s'aixecaran automàticament les barreres dels peatges que originin la retenció.

Tot i que la gestió del trànsit correspon a la Direcció de Trànsit del Govern Basc amb seu a Vitòria, tant la Diputació guipuscoana com l'empresa Bidegi són els responsables de l'esmentat dispositiu. El director de Bidegi ha afirmat que "no dubtaran a obrir els peatges, atès que l'objectiu prioritari és la fluïdesa del trànsit i no recaptar diners a qualsevol preu". Aquesta actuació està també coordinada amb les autoritats franceses, ja que cinc de les càmeres s'han instal·lat al País Basc francès, d'acord amb el conveni signat entre Bidegi i l'empresa concessionària gal·la de l'A-63 (ASF, Autopistes del Sud de França). El Govern basc ha donat el vistiplau als aixecaments de peatge, entre d'altres raons perquè no existeix una autovia pública alternativa a l'actual traçat de l'A-8 basca. Tant de bo algun dia no gaire llunyà veiem la gran empresa multinacional catalana, Abertis, una de les empreses líder a Europa en el sector de les autopistes de peatges, realitzar unes accions semblants a casa nostra.

I del peatge basc al paratge basc: una ruta extraordinària, del tot recomanable, és anar de Zarautz (Guipúscoa) a Lekeitio (Biscaia) per l'antiga carretera que correja la costa i que abans de l'obertura de l'A-8 enllaçava Donosti amb Bilbao. Cal sortir al matí per tenir sempre el sol a l'esquena, havent esmorzat per exemple al Mesón de Telesforo, a tocar del casc antic de Zarautz. Si el dia és assolellat i clar el contrast entre el blau del mar i el verd dels prats i dels boscos que arriben fins a l'aigua és, senzillament, espectacular. El trajecte no arriba als 100 quilòmetres de distància, però demanen més de dues hores tranquil·les de cotxe atesa la sinuositat del traçat, que travessa pobles i muntanyes, sempre arran de mar. Un cop a Lekeitio, qualsevol dels restaurants del port mariner de la localitat us oferirà una cuina de peix de primer nivell. Zarautz i Lekeitio disposen de dues de les platges més grans i amples de tota la costa d'Euskalherria.

nyola continua creixent a ritmes molt elevats.

—L'ICO ja té esgotada una de les seues línies de crèdit per a enguany. El paper del crèdit oficial és suficient per potenciar les inversions productives de les empreses?

—Sempre s'hi poden fer més coses. Hi ha molta demanda de crèdits. L'any que ve, si el Govern ho considera oportú, intentarem augmentar les línies de crèdit. L'ICO ha de fer un paper important com a dinamitzador de la inversió. Ha d'apostar per objectius com augmentar la productivitat i la internacionalització de l'empresa, o per energies renovables.

Miquel Calvet